

EEN STRALENDE TOEKOMST

REBECCA
MAKKAI

EEN
STRALENDE
TOEKOMST

Vertaald door
Harm Damsma en Niek Miedema

Nieuw Amsterdam

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Eerste druk oktober 2019
Tweede druk november 2019

Oorspronkelijke titel *The Great Believers*. Viking, imprint van
Penguin Random House LLC, New York

© 2018 Rebecca Makkai Freeman

© 2019 Nederlandse vertaling Harm Damsma en Niek Miedema /
Nieuw Amsterdam

De Shakespeare-vertalingen op blz. 100 en 471-472 zijn van de hand van
Peter Verstegen

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Nancy Resnick

Omslagbewerking bij Barbara

Foto auteur © Ryan Fowler

NUR 302

ISBN 978 90 468 2485 6

www.nieuwamsterdam.nl

Wij geloofden in een stralende toekomst.

Nooit heb ik zo veel gegeven om mensen als om hen die tegelijk met mij hun eerste lentes beleefden, de dood voor ogen hadden, uitstel van executie kregen, en nu de lange, stormachtige zomer doormaken.

– F. Scott Fitzgerald in ‘My Generation’

De wereld is een wonder, maar de porties zijn klein.

– Rebecca Hazelton in ‘Slash Fiction’

Dertig kilometer hiervandaan, dertig kilometer naar het noorden, ging de uitvaartdienst nu beginnen. Yale liep over West Belden Avenue en keek op zijn horloge. Hij zei tegen Charlie: 'Hoe leeg denk jij dat die kerk is?'

Charlie zei: 'Daar gaan wij ons niet druk om maken.'

Hoe dichterbij Richards huis kwamen hoe meer vrienden ze zagen die dezelfde kant op gingen. Sommigen waren in hun nette kleren, alsof dit de eigenlijke uitvaart was, anderen droegen een spijkerbroek of een leren jasje.

Er zaten vast alleen familieleden daar in die kerk, plus vrienden van de ouders, en de pastoor. Als ze in een ontvangstruimte sandwiches hadden klaargezet zouden ze de meeste kunnen weggooien.

Yale vond de liturgie van de wake van de vorige avond in zijn zak en vouwde die tot iets wat leek op een van de happertjes die zijn vrienden vroeger in de bus maakten, van die dingen waarop, als je een flapje openklapte, je toekomst voorspeld stond ('Beroemd!' of 'Vermoord!'). Aan deze zaten geen flapjes, maar er stonden wel woorden op elk vlakje, soms ondersteboven, en allemaal afgebroken door de vouwen: 'Pater George H. Whitb'; 'dierbare zoon, broer, rust in'; 'Vaste rots van mijn beh'; 'geen bloemen, maar gif'. Waarmee, bedacht Yale, alsnog Nico's toekomst was voorspeld. Nico was inderdaad een rots geweest. En bloemen zouden niet baten.

De huizen in deze straat waren hoog en weelderig. Op alle bordessen lagen nog pompoenen, maar niet veel met een uitgesneden gezicht. Het waren eerder kunstige opstellingen van kalebassen en maiskolven. Smeedijzeren omtuiningen, opendraaiende toegangshekjes. Toen ze het tuinpad van Richards huis (een elegant herenhuis, twee-onder-een-kap met een even elegant buurhuis) op liepen, fluisterde Charlie: 'Zijn vrouw heeft de hele tent ingericht. Toen hij getrouwd was. In '72.' Yale schoot op een wel heel ongelukkig moment in de lach, uitgerekend toen Richard met een plechtige glimlach de deur van zijn huis openhield. Het kwam doordat hij een Richard voor zich zag die een heteroleven leidde in Lincoln Park met een inrichtingsgerichte vrouw. Yale zag er

meteen slapstick bij: Richard die snel een man wegmoffelde in de kast wanneer zijn vrouw nog even terugkwam omdat ze haar Chanel-tasje was vergeten.

Yale trok zijn gezicht in de plooi, keek Richard aan en zei: ‘Wat een prachtig huis heb je.’ Achter hen kwam een golf van mensen opzetten die Yale en Charlie de woonkamer in stuwde.

Binnen straalde de inrichting met zijn met chintz beklede sofa’s, velours stoelen met bewerkte armleuningen en oosterse tapijten niet zozeer 1972 als wel 1872 uit. Yale voelde dat Charlie hem een kneepje in zijn hand gaf voordat ze de meute in doken.

Nico had duidelijk gemaakt dat er een feest moest komen. ‘Als ik straks als geest kom buurten, dacht je dat ik dan gesnotter wil zien? Dan ga ik heel erg spoken. Als jullie daar zitten te janken, gooi ik een lamp door de kamer, begrepen? Dan ram ik een pook in je reet, en niet op een lekkere manier.’ Als hij nog maar twee dagen dood was geweest hadden ze het vast niet kunnen opbrengen om zijn wens te vervullen. Maar Nico was drie weken geleden gestorven en de familie had de wake en de uitvaart uitgesteld totdat zijn opa, die ze in geen twintig jaar hadden gezien, een vlucht uit Havana kon krijgen. Nico’s moeder was namelijk het resultaat van een kortstondig pre-Castrohuwelijk tussen een diplomatendochter en een Cubaanse muzikant, en nu was die bejaarde Cubaan bepalend voor de planning van de uitvaart, terwijl Nico’s geliefde van de afgelopen drie jaar die avond niet eens welkom was in de kerk. Yale kon er niet aan denken zonder razend te worden, en dat zou Nico niet hebben gewild.

Hoe dan ook, ze hadden allemaal drie weken gerouwd en nu barstte Richards huis uit zijn voegen van de geforceerde feestelijkheid. Daar had je bijvoorbeeld Julian en Teddy die stonden te zwaaien vanachter de balustrade die op de eerste etage om het vertrek heen liep. Daarboven was nog een verdieping te zien, en de hele ruimte werd bekroond door een riant rond dakvenster. Dit huis was meer een kathedraal dan die hele kerk was geweest. Iemand gilde het veel te dicht bij Yales oor uit van het lachen.

Charlie zei: ‘Ik heb de indruk dat we ons dienen te amuseren.’ Yale was ervan overtuigd dat Charlies Engelse accent sterker naar voren kwam als hij sarcastisch was.

‘Ik wacht nog op de gogodansers,’ zei Yale.

Richard had een piano en daarachter zat iemand ‘Fly Me to the Moon’ te spelen.

Waar waren ze in godsnaam met zijn allen mee bezig?

Een magere man die Yale nog nooit eerder had gezien, omarmde Charlie. Iemand van buiten vermoedelijk, iemand die hier had gewoond maar was verhuisd voordat Yale zijn opwachting had gemaakt. Charlie zei: 'Je bent jonger geworden! Hoe heb je dat voor elkaar gekregen?' Yale wachtte tot hij zou worden voorgesteld, maar de man was inmiddels druk aan het vertellen over iemand anders die Yale niet kende. Charlie was de spin in heel wat webben.

Een stem in Yales oor: 'We drinken cuba libres.' Het was Fiona, Nico's kleine zusje, en Yale draaide zich om om haar te omhelzen en haar naar citroen geurende haar te ruiken. 'Maf, hè?' Nico was trots geweest op het Cuba-verhaal, maar als hij had geweten tot wat voor chaos de overkomst van zijn opa zou leiden, had hij zijn veto uitgesproken over de keuze voor deze cocktail.

Fiona had hun de vorige avond allemaal verteld dat ze niet naar de uitvaart zou gaan – dat ze in plaats daarvan hier zou zijn – maar toch was het pijnlijk om haar nu te zien en te weten dat ze woord had gehouden. Maar ja, ze had haar familie even grondig afgeschreven als die Nico in de jaren voor zijn ziekte had afgeschreven. (Pas in zijn laatste dagen hadden ze zich hem weer toegeëigend en erop gestaan dat hij zou sterven in een slecht geoutilleerd ziekenhuis met fraai behang, ergens in een buitenwijk.) Haar mascara was uitgelopen. Ze had haar schoenen uitgedaan, maar wankelde alsof ze nog steeds op hoge hakken liep.

Fiona gaf haar glas aan Yale – het was halfvol, en er zat een roze halve kring op de rand. Ze legde een vinger tegen het gleufje onder zijn neus. 'Ik kan nog steeds niet geloven dat je hem hebt afgeschoren. Het staat je goed, bedoel ik. Je lijkt wel...'

'Een halve hetero.'

Ze moest lachen en zei: 'O. O! Dat maken ze daar toch niet van je, hè? Op de universiteit?' Fiona had een van de geschiktste gezichten om bezorgdheid uit te drukken die Yale ooit had gezien – haar wenkbrauwen trokken razendsnel samen en haar lippen verdwenen zo'n beetje in haar mond – maar hij vroeg zich wel af hoe ze nog emoties voor anderen over kon hebben.

Hij zei: 'Nee. Het is... Nou ja, ik doe fondsenwerving. Ik praat met een hele hoop oudere alumni.'

'Om geld los te krijgen?'

'Geld en kunstwerken. Het is een curieuze dans.' Yale had de baan bij het nieuwe Brigg Museum in augustus aangenomen, in dezelfde

week dat Nico ziek was geworden, en hij wist nog steeds niet goed waar zijn verantwoordelijkheden begonnen of ophielden. 'Ik bedoel, ze weten van Charlie. Mijn collega's. Het is geen probleem. Het is een museum, geen bank.' Hij nam een slokje van de cuba libre. Niet bijster gepast voor 3 november, maar het was die middag wel uitzonderlijk warm en dit was precies waar hij behoefte aan had. Misschien zou het koolzuur van de cola hem zelfs wel oppeppen.

'Jij had echt een Tom Selleck-snor. Ik vind het geen gezicht als blonde mannen er eentje laten staan. Al die perzikhaartjes. Maar bij mannen met donker haar ben ik er dol op. Je had hem moeten houden! Maar het geeft niet, want nu lijkt je op Luke Duke. Op een leuke manier. Nee, je lijkt op Patrick Duffy!' Het lukte Yale niet om te lachen, en Fiona hield haar hoofd schuin om hem eens goed aan te kijken.

Het liefst zou hij zijn hoofd snikkend in haar haren drukken, maar dat deed hij niet. Hij had zichzelf al de hele dag gevoelloosheid aangemeten en daar klampte hij zich nu aan vast als aan een klimtouw. Als dit drie weken geleden was geweest, hadden ze gewoon samen kunnen huilen. Maar er was een korst op de wond ontstaan en nu was er nota bene ook nog sprake van een féést, met de verplichting om je op de een of andere manier oké te voelen. Vrolijk.

En wat was Nico geweest van Yale? Gewoon een goede vriend. Geen familie, geen minnaar. Eigenlijk was Nico toen Yale hier was komen wonen zijn eerste echte vriend geweest, de eerste met wie hij echte gesprekken had gevoerd, en niet in een bar een beetje over de muziek heen had zitten schreeuwen. Yale had Nico's tekeningen prachtig gevonden, had hem mee uit genomen en op pannenkoekjes getrakteerd, had hem geholpen met het leren voor zijn staatsexamen en hem verteld dat hij talent had. Charlie had geen belangstelling voor kunst, net zomin als Nico's geliefde Terrence, dus nam Yale Nico mee naar tentoonstellingen en lezingen over kunst, en stelde hij hem voor aan kunstenaars. Maar toch. Hoorde Yale, als Nico's kleine zusje zich zo flink kon houden, dan ook niet wat sterker te zijn?

'Het is voor iédereen zwaar,' zei Fiona.

Hun ouders hadden Nico op zijn vijftiende verstoten, maar Fiona smokkelde eten, geld en medicijnen tegen zijn allergie naar het huis op Broadway waar hij met vier andere jongens in woonde. Dan nam ze in haar eentje de Sprinter en daarna de El, de metro vanaf Highland Park. Ze was toen elf. Als Nico Fiona aan iemand voorstelde, zei hij altijd: 'Dit is de dame die mij heeft grootgebracht.'

Niets waar Yale woorden voor kon vinden was de moeite van het zeggen waard.

Fiona zei dat hij beslist een kijkje op de bovenverdiepingen moest nemen als hij de kans kreeg. ‘Het is net Versailles daar.’

Yale kon Charlie niet vinden in de drukte. Hoewel hij uitstraalde geweldig lang te zijn, was Charlie maar iets groter dan gemiddeld, zodat Yale in situaties als deze telkens weer verbaasd was dat hij hem niet met zijn borstelkop, zijn keurig getrimde baard en zijn hangende oogleden boven alles en iedereen zag uitsteken.

Maar nu stond Julian Ames, die naar beneden was gekomen, naast hem. Hij zei: ‘We zijn al sinds de lunch bezig! Ik ben toeter!’ Het was vijf uur en de lucht nam al een inktkleur aan. Hij hing giechelend tegen Yale aan. ‘We hebben de badkamers binnenstebuiten gekeerd. Hij heeft niks, of anders heeft hij het goed verstopt. Ja, iemand heeft achter in de koelkast wat oude poppers gevonden. Maar wat heb je aan poppers als je niet gaat neuken?’

‘Jezus. Nee, hè? Póppers?’

‘Ik bedoel die vraag serieus, hoor!’ Julian rechtte zijn rug. Hij had van voren een lok donker haar waardoor hij er volgens Charlie uitzag als Superman. (‘Of als een eenhoorn,’ voegde Yale daar dan aan toe.) Julian veegde de lok uit zijn ogen en trok een pruillip. Hij was gewoon te perfect. Hij had met het oog op zijn toneelcarrière een neuscorrectie laten doen toen hij uit Atlanta wegging en Yale wou dat hij dat niet had gedaan. Een imperfecte Julian was hem liever geweest.

‘En ik bedoel mijn antwoord serieus. Het slaat nergens op om poppers te gebruiken bij een herdenking.’

‘Maar dit is toch geen begrafenis? Het is een féést. En het is net als...’ Julian kwam weer vlakbij staan en fluisterde samenzweerderig in Yales oor: ‘Het is net als in dat verhaal van Poe, over de rode dood. Buiten waart de dood rond, maar hierbinnen gaan we ons geweldig vermaken.’

‘Julian.’ Yale dronk zijn glas cuba libre leeg en spuwde een ijsklontje terug in het glas. ‘Daar gaat het niet om. En zo loopt dat verhaal ook niet af.’

‘Ik lette nooit zo goed op op school.’

Julian legde zijn kin op Yales schouder, iets wat hij wel vaker deed, waarbij Yale altijd bang was dat Charlie toevallig net op dat moment hun kant op zou kijken. Yale was de afgelopen vier jaar constant bezig geweest Charlie te verzekeren dat hij er niet vandoor zou gaan met iemand als Julian, of als Teddy Naples, die nu gevaarlijk ver over de balustrade hing,

met zijn voeten los van de vloer, om iets naar een vriend beneden te roepen. (Teddy was zo klein dat iemand hem vermoedelijk wel zou kunnen opvangen als hij viel, maar toch. Yale kon het niet aanzien.) Charlie had geen enkele reden om zo onzeker te zijn over Yales trouw, afgezien van het knappe voorkomen en de flirterige aard van beide genoemde mannen. En afgezien van het feit dat Charlie altijd onzeker was. Yale was degene geweest die had voorgesteld monogaam te zijn, maar Charlie was degene die maar bleef doorgaan over hoe dat mis zou kunnen gaan. En hij had de twee mooiste mannen van Chicago uitgezocht om zijn angsten aan op te hangen. Yale schudde Julian van zijn schouder, waarop Julian beneveld glimlachte en wegwandelde.

Het was rumoeriger geworden in het vertrek, het geluid weerkaatste van de bovenverdiepingen en er stroomden steeds meer mensen binnen. Twee heel knappe, heel jonge mannen liepen rond met schalen met kleine quiches, gevulde champignons en Russische eieren. Yale vroeg zich af waarom de hapjes niet ook Cubaans waren, zodat ze bij de cocktails zouden passen, maar Richard had waarschijnlijk maar één vast plan voor elk feest: deuren open, bar open, jongens met quiche.

Het was in elk geval heel wat beter dan die rare, schijnheilige wake van de vorige avond. Er had een heerlijke wieroekgeur in de kerk gehangen, maar verder was er weinig wat Nico zou hebben bevallen. 'Hij zou hier nog niet dood gevonden willen worden,' had Charlie gezegd, en geprobeerd erbij te lachen toen hij het zichzelf hoorde zeggen. De ouders hadden Nico's geliefde nadrukkelijk voor de wake uitgenodigd, met de toevoeging dat dit 'een gepaste gelegenheid was voor vrienden om de laatste eer te bewijzen'. Met andere woorden: kom dus vandaag niet naar de uitvaartdienst. Met andere woorden: kom eigenlijk ook maar liever niet naar de wake, maar vind je ons niet ruimhartig? Maar Terrence was de vorige avond wél gegaan, net als acht andere vrienden. Vooral om Terrence te omringen en Fiona te steunen, want zij bleek degene te zijn die haar ouders had overgehaald hun uitnodigingen te sturen. Zij had tegen hen gezegd dat zij, als Nico's vrienden niet werden uitgenodigd, tijdens de uitvaartdienst zou opstaan en dat hardop zou zeggen. Toch hadden heel wat vrienden bedankt voor de eer. Asher Glass had beweerd dat zijn lichaam in opstand zou komen als hij ook maar één voet in een katholieke kerk zou zetten. ('Ik zou gaan gillen over kapotjes. Dat zweer ik je.')

Ze hadden gebroederlijk met hun achten naast elkaar achteraan gezeten, Terrence geflankeerd door een legertje mannen in pak. Het zou

mooi zijn geweest als Terrence onopvallend in de groep had kunnen opgaan, maar ze zaten nog niet eens toen Yale al hoorde hoe een oudere vrouw haar man op hem wees. 'Die daar. Die zwarte meneer met de bril.' Alsof er nog een andere zwarte man in die kerk was, eentje met goede ogen. Die vrouw was niet de enige geweest die tijdens de dienst steeds achterom had gekeken om klinisch te observeren of, en zo ja wanneer, dit homofiele zwarte exemplaar in tranen uit zou barsten.

Yale hield ergens laag en uit het zicht Charlies hand vast, niet bij wijze van statement, maar omdat Charlie allergisch was voor kerken. 'Zodra ik knielkussentjes en gezangenboeken zie,' zei hij, 'voel ik vijf ton anglicaans schuldgevoel op mijn nek neerkomen.' Zodoende had Yale ver beneden eenieders blikveld met zijn brede duim over de knokige duim van Charlie zitten wrijven.

Leden van de familie vertelden alleen anekdotes over toen Nico nog een kind was, alsof hij in zijn tienerjaren was overleden. Er zat een mooie bij die werd verteld door Nico's stoïcijnse, asgrouwe vader. Toen Fiona zeven was, had ze twintig dollarcent gevraagd om snoepjes te kunnen kopen uit de pot die bij de buurtsuper naast de kassa stond. Haar vader had haar erop gewezen dat ze haar zakgeld al had opge maakt. Fiona was begonnen te huilen. En Nico, die elf was, was midden in het gangpad gaan zitten en had vijf minuten lang aan zijn nog maar nauwelijks loszittende melkkies zitten draaien en trekken, totdat hij eruit kwam. Het bloedde en hun vader, die orthodontist was, was geschrokken van het feit dat de puntige wortel er nog aan zat. Maar Nico had de kies in zijn zak gestoken en gezegd: 'De tandenfee brengt vanavond een kwartje, toch?' Dokter Marcus kon geen nee zeggen waar Fiona bij was. 'Mag ik dat kwartje dan nu lenen?'

De aanwezigen lachten en dokter Marcus hoefde niet echt uit te leggen dat Nico het geld meteen aan zijn zusje had gegeven, en dat het nog een vol jaar had geduurd voordat de nieuwe kies was opgekomen.

Yale keek nu of hij Terrence ergens zag. Het duurde even, maar daar was hij, hij zat halverwege de trap, met zo veel mensen om zich heen dat Yale nog even geen praatje met hem kon gaan maken. In plaats daarvan pakte Yale een van de miniquiches van een langskomende schaal en gaf het hapje door de spijlen van de trapleuning aan Terrence. 'Je zit een beetje opgesloten daar!' zei Yale, waarop Terrence de quiche in zijn mond stopte, zijn hand weer uitstak en zei: 'Doe er nog maar eentje!'

Fiona was van plan geweest haar ouders een loer te draaien en Nico's

as te verwisselen met as uit de haard, om de echte dan aan Terrence te geven. Het was moeilijk te bepalen of ze dat serieus had gemeend. Maar Terrence zou geen as krijgen, en ook niks anders, behalve Nico's kat, die hij al in huis had genomen toen Nico voor het eerst het ziekenhuis in moest. De familie had duidelijk gemaakt dat er, wanneer ze morgen zouden beginnen met het uitruimen van Nico's huis, niets naar Terrence zou gaan. Nico had geen testament opgesteld. Zijn ziekte had hem overvallen en hij was al snel ernstig verzwakt. De eerste paar dagen had het alleen maar gordelroos geleden, maar binnen een maand was er sprake van schrikbarend hoge koorts en hersenverweking.

Tot afgelopen zomer had Terrence wiskunde gegeven aan tweede klassen op een middelbare school, maar daarna had Nico permanente zorg van hem nodig gehad, en had Terrence gehoord dat hij zelf ook besmet was. En hoe moest Terrence de herfst doorkomen, en de winter, zonder Nico en zonder baan? Het was niet alleen een geldkwestie. Hij hield namelijk van lesgeven en was dol op zijn leerlingen.

Terrence vertoonde een paar van de vage, eerste symptomen, zoals enig gewichtsverlies, maar nog niks ernstigs, niet voldoende om in de ziektewet te kunnen gaan. Hij had zich nadat Nico ziek was geworden laten testen. Of dat uit solidariteit was, of omdat hij het gewoon wilde weten, wist Yale niet. Niet dat er een soort wonderpil bestond. Yale en Charlie behoorden dat voorjaar, uit principe, tot de eersten die zich hadden laten testen. Charlies krant had de lezers opgeroepen zich te laten testen en een lans gebroken voor voorlichting en veilig vrijen, en Charlie vond dat hij dan ook het goede voorbeeld moest geven. Bovendien had Yale ervanaf willen zijn. Alle onzekerheid was volgens hem sowieso slecht voor zijn gezondheid. In de klinieken kon je je nog niet laten testen, maar bij dokter Vincent wel. Toen ze de gunstige uitslag kregen hadden Yale en Charlie een fles champagne opengetrokken. Het was een sombere heildronk geweest en ze hadden de fles niet eens leeg gekregen.

Julian stond weer in Yales oor te fluisteren. 'Schenk jezelf nog maar gauw bij voordat de dia's beginnen.'

'Krijgen we dia's?'

'Je kent Richard toch.'

Toen Yale bij de bar kwam stond Fiona daar te praten met iemand die hij niet kende, een man met een ferme kaaklijn, zo te zien hetero. Ze wond haar blonde krullen om haar vinger. Ze dronk te snel, want het glas in haar hand was alweer leeg. En ze had dat gehaald nadat ze

Yale haar halflege glas had gegeven, en de hele Fiona woog misschien vijfenveertig kilo. Hij tikte haar tegen de arm en zei: 'Vergeet je niet te eten?'

Fiona lachte, keek de man aan en lachte nog eens. 'Yále,' zei ze. En ze kustte hem op zijn wang, een stevige kus die waarschijnlijk lipstick zou achterlaten. Tegen de man zei ze: 'Ik heb tweehonderd grote broers.' Ze leek elk moment om te kunnen vallen. 'Maar zoals je ziet, is hij het meest het studentje. Kijk maar eens naar Yales handen. Kijk dan.'

Yale bekeek zijn handpalm. Daar was niks mis mee.

'Nee,' zei ze, 'de rug! Zijn het niet net dierenklauwen? Zo behaard!' Ze liet haar vinger door de dikke donkere beharing vlak bij de pink van zijn linkerhand gaan. Ze fluisterde luid tegen de man: 'Hij heeft het ook op zijn voeten!' En toen, tegen Yale: 'Zeg, heb je mijn tante nog gesproken?'

Yale keek het vertrek rond. Er waren maar een paar vrouwen, van wie geen enkele veel ouder dan dertig was.

Hij zei: 'Bij de wake?'

'Nee, ze kan niet autorijden. Maar je móét haar gesproken hebben, want dat heb ik duidelijk tegen haar gezegd. Ik heb het al maanden geleden tegen haar gezegd. En ze zei dat ze je gesproken had.'

'Je tante?' vroeg hij.

'Nee, de tante van mijn váder. Ze was dol op Nico. Dat moet je goed beseffen, Yale. Ze was dól op hem.'

'Haal maar even wat te eten voor haar,' zei Yale tegen de man, die knikte. Fiona klopte Yale op de borst en draaide zich om, alsof hij de gene was met de onnavolgbare logica.

Hij liet zijn glas bijvullen met bijna pure rum en keek of hij Charlie ergens zag. Was dat zijn bebaarde kin, zijn blauwe stropdas? Maar het gordijn van mensen sloot zich weer en Yale was niet lang genoeg om over iedereen heen te kunnen kijken. En nu deed Richard de lampen uit en stelde een projectiescherm op, en zag Yale alleen nog maar de schouders en rugen voor zich.

Richard Campo was, als hij al een beroep had, fotograaf. Yale had geen idee hoe Richard aan zijn geld kwam, maar het stelde hem wel in staat een hoop dure camera's te kopen en verschaftte hem alle tijd om, naast het maken van een sporadische bruidsreportage, door de stad te zwerven en het straatleven vast te leggen. Niet lang nadat Yale naar Chicago was gekomen lag hij een keer met Charlie en vrienden van Charlie op Belmont Rocks te zonnebaden, al was dit nog voor Yale en

Charlie een setje werden. Het was zalig, ook al was Yale vergeten een handdoek mee te nemen en ook al verbrandde hij altijd. Mannen die het open en bloot met elkaar deden! Een homoplek die afgeschermd lag van de stad, maar met weids uitzicht op Lake Michigan. Een van Charlies vrienden, een man met golvend, vroeg grijzend haar en een limoengroene zwembroek van Speedo, had hen allemaal zitten fotograferen met zijn Nikon, waar hij steeds een nieuw filmpje in deed, waarna hij weer vrolijk verder klikte. 'Wie is die gluurder?' had Yale gevraagd, waarop Charlie zei: 'Misschien wel een genie.' Dat was Richard. Nu zag Charlie natuurlijk in iedereen een genie en bleef hij mensen net zo lang uithoren tot hij had ontdekt wat hun passies waren, waarna hij hen stimuleerde daar werk van te maken, maar Richard was echt getalenteerd. Yale en Richard hadden elkaar nooit goed leren kennen – hij was tot vandaag nooit bij de man thuis geweest – maar Yale was wel aan hem gewend geraakt. Richard hing altijd een beetje in de buurt rond, keek toe en fotografeerde. Hij was een jaar of vijftien ouder dan de anderen in hun groepje en gedroeg zich vaderlijk liefdevol, en was altijd bereid een rondje te geven. Hij had Charlies krant in de begintijd financieel ondersteund. En wat was begonnen als rariteit was in de afgelopen maanden iets van levensbelang geworden. Als Yale de camera's hoorde klikken, dacht hij: 'Dát heeft hij in elk geval vastgelegd.' Met andere woorden: wat er verder ook gaat gebeuren – over drie jaar, of over twintig – dat moment zal blijven.

Iemand rommelde wat met de platenspeler en terwijl de eerste dia verscheen (Nico en Terrence die vorig jaar op Fiona's twintigste verjaardag proostten) begon de muziek. Het was de akoestische intro van 'America' van Simon & Garfunkel, de versie van het concert in Central Park. Nico's lievelingssong, die hij zag als een rebels lijflied en niet gewoon als een deuntje over een roadtrip. Op de avond vorig jaar dat Reagan werd herkozen, speelde een woedende Nico het keer op keer af op de jukebox bij Little Jim's, totdat de hele kroeg lallend zat mee te zingen over *lost* en *counting cars* en *looking for America*. Zoals ook nu weer iedereen meezong.

Yale kon het niet opbrengen om mee te doen, en hoewel hij vermoedelijk niet de enige was die zou moeten huilen, dacht hij niet dat hij het hier nog langer zou uithouden. Hij maakte zich los uit de meute en zette een paar stappen op Richards trap, zodat hij de hoofden van bovenaf kon zien. Iedereen stond geboeid naar de dia's te kijken. Alleen liep er nog iemand anders weg. Teddy Naples stond bij Richards zware voor-

deur, trok het jasje van zijn pak weer aan en draaide langzaam de deurenknop om. Teddy was doorgaans één brok kinetische energie, wipte voortdurend op zijn tenen en trommelde de hele tijd met zijn vingers mee met muziek die niemand anders kon horen. Maar op dit moment bewoog hij zich als een geest. Misschien had hij wel gelijk. Als Yale niet vast zou zitten achter al die mensen, had hij misschien wel hetzelfde gedaan. Niet dat hij was weggegaan, maar hij moest wel even naar buiten voor wat frisse lucht.

De dia's: Nico in een sportbroekje met een nummer op zijn borst gespeld. Nico en Terrence die tegen een boom geleund staan en allebei hun middelvinger opsteken. Nico en profil met zijn oranje sjaal en zwarte jas, en een sigaret tussen de lippen. En ineens was daar Yale zelf, naast Charlie, die een arm om hem heen had geslagen, en met Nico aan zijn andere kant, tijdens de oudejaarsreceptie van Charlies krant afgelopen december. Nico was de grafisch vormgever van *Out Loud Chicago*. Daarnaast had hij een vaste strip in het blad, en was hij ook net begonnen met het ontwerpen van toneeldecors. Hij had dat zichzelf allemaal geleerd. Dit had de proloog van zijn leven moeten zijn. Een nieuwe dia: Nico die stond te lachen om Julian en Teddy, op Halloween, toen ze zich als Sonny en Cher hadden verkleed. Nico die een cadeautje uitpakte. Nico met een schaalje chocolade-ijs in zijn hand. Nico van dichtbij, met hagelwitte tanden. De laatste keer dat Yale Nico had gezien was hij niet bij bewustzijn geweest en was er ineens schuim – een of ander afschuwend wit schuim – uit zijn mond en neusgaten gedropen. Terrence was schreeuwend de gang op gehold om de zusters te roepen en had daarbij zijn knie bezeerd toen hij tegen een karretje van de schoonmaakploeg aan was gerend, en die rotzusters hadden zich meer zorgen gemaakt om de vraag of Terrence ergens op had gebloed dan om wat er met Nico aan de hand was. Maar hier op de dia was Nico's volle, prachtige gezicht te zien, en dat werd Yale te veel. Hij rende de rest van de trap op.

Hij was bang dat de slaapkamers vol zouden zitten met mannen die poppers hadden genomen, maar de eerste was in elk geval leeg. Hij deed de deur dicht en ging op het bed zitten. Het was inmiddels donker buiten en de spaarzame straatlantaarns van Belden Avenue wierpen slechts een zwak schijnsel op de muren en de vloer. Richard moest na het vertrek van zijn mysterieuze vrouw in elk geval deze kamer op-nieuw hebben ingericht. Twee zwarte leren fauteuils flankeerden het brede bed. Er hing een plankje met kunstboeken. Yale zette zijn glas op

de grond, ging op zijn rug liggen, staarde naar het plafond en deed de oefening met langzaam ademhalen die hij van Charlie had geleerd.

Het hele najaar had hij zijn best gedaan de lijst met vaste donateurs van het museum uit zijn hoofd te leren. Om het lawaai van beneden buiten te sluiten deed hij wat hij thuis vaak deed als hij de slaap niet kon vatten, namelijk alle donateurs afgaan, beginnend bij de A, en daarna die met een B. Een flink aantal van hen was ook donateur van een ander museum, het Art Institute, en met hen had hij in de afgelopen drie jaar al samengewerkt, maar er waren ook honderden nieuwe namen bij – alumni van Northwestern University, noordoevertypes – die hij ogenblikkelijk moest kunnen thuisbrengen als hij ze tegenkwam.

Hij had de laatste tijd een dof, grijs, enigszins ongemakkelijk gevoel bij die lijsten. Hij herinnerde zich dat hij op zijn achtste aan zijn vader had gevraagd wie er nog meer Joods waren in de buurt waar ze woonden ('Zijn de Rothmans Joods? En de Andersens?'), waarop zijn vader over zijn kin had gewreven en had gezegd: 'Laten we daar maar niet aan beginnen, vent. Het loopt van oudsher slecht af als mensen lijsten van Joden gaan maken.' Pas jaren later had Yale zich gerealiseerd dat dit een particulier idee-fixe van zijn vader was, dat voortkwam uit zijn variant van zelfhaat. Maar Yale was toen jong en ontvankelijk geweest, en misschien was dat waarom het opdreunen van namenlijsten nog steeds schuurde.

Of nee, misschien kwam het wel door het volgende. Hij had de laatste tijd twee lijsten in zijn hoofd gehad. De lijst met donateurs en de lijst met zieken. De mensen die mogelijk kunstwerken of geld zouden doneren en de vrienden die mogelijk ziek zouden kunnen worden. De grote donateurs, degenen van wie je de naam nooit zou vergeten, en de vrienden die hij al verloren had. Maar tot deze avond waren onder degenen die hij had verloren geen goede vrienden geweest. Het waren kennissen geweest, vrienden van vrienden, zoals Nico's vroegere huisgenoot Jonathan, een paar galeriehouders, een barman, de jongen van de boekhandel. Het ging om misschien zes mensen. Zes mensen van wie hij het wist, mensen die hij zou groeten in een café, mensen van wie hij je de tweede voornaam niet zou kunnen vertellen, en misschien zelfs de achternaam niet eens. Hij was naar drie herdenkingen geweest. Maar nu was er een nieuwe lijst gestart: één goede vriend.

Vorig jaar waren Yale en Charlie naar een voorlichtingsbijeenkomst geweest met een spreker uit San Francisco. Die had gezegd: 'Ik ken

mannen die niemand hebben verloren. Groepen die niet zijn aangetast. Maar ik ken ook mensen die twintig vrienden hebben verloren. Hele flatgebouwen waar een spoor van vernieling door is getrokken.' En Yale was zo stom geweest dat hij zich had vastgeklampt aan het idee dat hij misschien wel in die eerste categorie zou vallen. Wat niet hielp was dat hij, via Charlie, zo'n beetje iedereen in Boystown kende. En het hielp evenmin dat zijn vrienden allemaal een bovengemiddelde prestatiedrang hadden, en dat het er alle schijn van had dat ze ook op dit afschuwelijke nieuwe vlak bovengemiddeld presteerden.

Het was Yales redding, en die van Charlie, geweest dat ze elkaar net op tijd hadden leren kennen en zo snel verliefd waren geworden. Ze waren samen sinds februari '81 en – tot bijna ieders verwondering – sinds de herfst van datzelfde jaar ook monogaam. In 1981 kon je wel degelijk besmet raken, zeker wel, maar ze waren hier niet in San Francisco en ook niet in New York. Het ging hier goddank allemaal wat langzamer.

Hoe had Yale kunnen vergeten dat hij totaal niet van rum hield? Hij werd er altijd chagrijnig van, hij droogde ervan uit en kreeg het er warm van. En last van zijn maag.

Hij vond een piepkleine, bij deze slaapkamer horende wc, waar hij met zijn hoofd tussen zijn knieën op het koele toilet ging zitten.

Op zijn lijst met mensen die ziek zouden kunnen worden, die niet voorzichtig genoeg waren, die misschien al besmet waren, stond om te beginnen Julian, die sowieso. En Richard. En Asher Glass. En Teddy... godallemachtig, Teddy Naples, die ooit had beweerd dat hij erin was geslaagd tweeënvijftig uur onafgebroken in homosauna Man's World door te brengen en alleen maar hazenslaapjes had gedaan (door het geluid van seks en bonkende muziek heen) in de privécabines die diverse oudere mannen hadden gehuurd voor hun contacten, en al die tijd op Snickers uit de snoepautomaat had geleefd.

Teddy vond dat je je niet moest laten testen omdat hij bang was dat namen aan testuitslagen konden worden gerelateerd, en dat die informatie door de overheid kon worden misbruikt, zoals met die lijsten met Joden. Althans dat zei hij. Maar misschien was hij wel gewoon doodsbang, zoals iedereen. Teddy was bezig met een promotieonderzoek in de filosofie aan Loyola University en had de neiging op de proppen te komen met uitvoerige filosofisch onderbouwde dekmantels voor doodgewone gevoelens. Teddy en Julian hadden soms 'iets' samen, maar doorgaans fladderde Teddy gewoon eindeloos heen en weer tussen

Kierkegaard, bars en clubs. Yale had altijd het idee dat Teddy er minstens zeven afzonderlijke vriendengroepen op na hield en dat hij deze niet tot het puikje daarvan rekende. Hij was er niet voor niets alweer vandoor gegaan. Het kon zijn dat de dia's hem te veel waren geweest, net als voor Yale, of dat hij even naar buiten was gegaan om een luchtje te scheppen, maar dat betwijfelde Yale. Teddy moest nog ergens anders zijn, hij had betere feestjes om heen te gaan.

En dan had je nog de lijst met kennissen die al ziek waren, die de wondjes op hun armen verborgen konden houden, maar niet die op hun gezicht, die verschrikkelijk hoestten, broodmager werden, in afwachting waren van verdere verslechtering, in het ziekenhuis lagen, of naar huis werden overgevlogen om in de buurt van hun ouders te sterven, waarna in de plaatselijke krant werd vermeld dat ze aan een longontsteking waren overleden. Op dit moment ging het nog om enkelingen, maar er was nog alle ruimte op die lijst. Veel te veel ruimte.

Toen Yale uiteindelijk weer in beweging kwam was dat om bij de wasbak een handvol water over zijn gezicht te gooien. Hij zag er in de spiegel vreselijk uit, met wallen onder zijn ogen en een bleekgroene huid. Zijn hart voelde raar, maar zijn hart voelde eigenlijk altijd raar.

De diavoorstelling zou nu wel afgelopen zijn en als hij de meute van bovenaf zou kunnen bekijken, zou hij Charlie moeten kunnen vinden. En dan zouden ze ervandoor kunnen. Misschien konden ze zelfs een taxi nemen en kon hij met zijn arm op het raampje leunen. Wanneer ze thuis waren zou Charlie zijn nek masseren en willen dat Yale theezette. Dan zou hij zich weer prima voelen.

Hij deed de deur naar de hal open en hoorde een collectieve stilte, alsof ze allemaal hun adem inhielden om naar iemand te luisteren die een toespraak hield. Alleen kon hij die toespraak niet echt horen. Hij keek naar beneden, maar er was niemand in de woonkamer. Ze waren ergens anders heen gegaan.

Hij liep langzaam de trap af omdat hij nergens door wilde worden verrast. Van elk plotseling geluid zou hij moeten overgeven.

Beneden in de woonkamer klonk alleen het snorren van de grammofoonplaat, die nog doordraaide terwijl het laatste nummer al was afgelopen en de toonarm met de naald op zijn steun rustte. De tafels en de armleuningen van de stoelen stonden vol met bierflesjes en halfvolle glazen cuba libre. De schalen met canapés waren op de eettafel achtergelaten. Yale dacht even aan een inval, een politie-inval, maar dit was een privéwoning en ze waren allemaal volwassen, en veel illegaals